

Nowelizacja prawa upadłościowego 2020

Sprawdź, czy możesz ogłosić upadłość konsumencką

LEXNORD

Nowelizacja prawa upadłościowego stała się faktem. Sprawdź, czy możesz ogłosić upadłość konsumencką

Według danych Ministerstwa Sprawiedliwości nawet dwa miliony Polaków nie może uporać się z przeterminowanymi długami. Nowelizacja prawa upadłościowego, która weszła w życie dnia 24 marca 2020 roku spowodowała, że upadłość konsumencka będzie łatwiejsza do uzyskania!

Kto może ogłosić upadłość konsumencką.

Do tej pory z upadłości konsumenckiej mogli skorzystać jedynie osoby fizycznie **nieprowadzące działalności gospodarczej**. Po wejściu w życie nowelizacji prawa upadłościowego z możliwości tej będą mogli skorzystać również **przedsiębiorcy, którzy w przeszłości prowadzili jednoosobową działalność gospodarczą**.

Upadłość mogą ogłosić osoby niewypłacalne to jest takie które nie wykonują swoich zobowiązań. Domniemuje się, że **dłużnik jest niewypłacalny jeżeli przez ponad trzy miesiące nie reguluje swoich zobowiązań**.

Sąd jednak nie jest związany tym domniemaniem i może oddalić wniosek dłużnika jeżeli nie ma zagrożenia utraty przez dłużnika zdolności do wykonywania jego wymagalnych zobowiązań pieniężnych w niedługim czasie.

Czy upadłość konsumencka jest dla ciebie?

Przed złożeniem wniosku do Sądu musisz się zastanowić czy jesteś gotowy na konsekwencje związane z ogłoszeniem upadłości.

Do konsekwencji tych należą między innymi:

- **natychmiastowa wymagalność** wszystkich **zobowiązań** niezależnie od terminu i sposobu zapłaty;
- **utrata niemal całego majątku**, poza najbardziej niezbędnymi rzeczami takimi jak:
 - narzędzie konieczne do wykonywania pracy zarobkowej;
 - niezbędne rzeczy związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego takie jak: lodówka, pralka, łóżka, ubrania itd.

- **utrata praktycznie całego wynagrodzenia** poza kwotami niepodlegającymi zajęciu;
- **pozbawienie możliwości gospodarowania swoim majątkiem**, który od tej pory będzie stanowił masę upadłości, a tym samym będzie zarządzany przez syndyka;
- **ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami** – majątek wspólny z mocy prawa wchodzi do masy upadłości, a jego podział jest niedopuszczalny. (małżonek może domagać się spłaty swojej części na gruncie postępowania upadłościowego);
- **ograniczenia w możliwości podejmowania** przez dłużnika czynności prawnych w okresie spłaty wierzycieli – poza podstawowymi czynnościami życia codziennego;
- umorzenie postępowań egzekucyjnych.

Zdecydowałeś się i co dalej...

Jak złożyć wniosek?

Wniosek powinien być złożony do Sądu Rejonowego Wydziału Gospodarczego do spraw upadłościowych, właściwego dla miejsca które jest dla Ciebie (dłużnika) głównym ośrodkiem podstawowej działalności.

Wniosek o ogłoszenie upadłości należy złożyć na formularzu (wzór znajdziesz tutaj), który powinien zawierać:

- twoje imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, adres oraz numer PESEL, a jeżeli nie posiadasz numeru PESEL - inne dane umożliwiające twoją identyfikację;
- twój NIP
- wskazanie miejsc, w których znajduje się twój majątek;
- wskazanie okoliczności, które uzasadniają wniosek i ich uprawdopodobnienie;
- aktualny i zupełny wykaz majątku z szacunkową wyceną jego składników;
- spis wierzycieli z podaniem ich adresów i wysokości wierzytelności każdego z nich oraz terminów zapłaty;

- spis wierzytelności spornych z zaznaczeniem zakresu w jakim kwestionujesz istnienie wierzytelności; Pamiętaj - wskazanie wierzytelności w spisie wierzytelności spornych nie stanowi jej uznania;
- listę zabezpieczeń ustanowionych na twoim majątku wraz z datami ich ustanowienia, w szczególności hipotek, zastawów i zastawów rejestrowych;
- informację o osiągniętych przez ciebie przychodach oraz o kosztach poniesionych na swoje utrzymanie oraz osób pozostających na utrzymaniu dłużnika, w ostatnich sześciu miesiącach przed dniem złożenia wniosku;
- informację o czynnościach prawnych dokonanych przez Ciebie w ostatnich dwunastu miesiącach przed dniem złożenia wniosku, których przedmiotem były nieruchomości, akcje lub udziały w spółkach;
- informację o czynnościach prawnych dokonanych przez ciebie w ostatnich dwunastu miesiącach przed dniem złożenia wniosku, których przedmiotem były ruchomości, wierzytelności lub inne prawa, których wartość przekracza 10 000 zł;
- oświadczenie o prawdziwości danych zawartych we wniosku.

Wskazując na okoliczności uzasadniające ogłoszenie upadłości musisz załączyć wszelkie dokumenty świadczące o istnieniu stanu niewypłacalności. Mogą to być:

- kopie umów kredytu,
- zaświadczenia o stanie zdrowia
- inne dokumenty potwierdzające wskazane we wniosku okoliczności.

W związku ze wspomnianą wcześniej nowelizacją, Sąd na tym etapie **postępowania nie będzie badał**, czy znalazłeś się w **złej sytuacji majątkowej** ze swojej **winy lub niedbalstwa**.

Uwaga !

- dotychczas była to okoliczność, która powodowała, że Sąd oddalał wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

Pamiętaj, by na etapie składania wniosku podać wszystkie **informacje dotyczące posiadanego majątku oraz zadłużenia**.

Ukrywanie dokumentacji czy danych dotyczących twojej sytuacji majątkowej może doprowadzić do umorzenia postępowania, co pozbawi cię szansy na oddłużenie.

Wniosek podlega opłacie minimalnej w kwocie **30 zł**.

Przygotowana likwidacja (tak zwana pre-pack)

Do czasu wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości, jako uczestnik postępowania możesz złożyć **wniosek o sprzedaż składnika majątku o znacznej wartości określonego nabywcy**.

W takiej sytuacji musisz załączyć:

- opis i oszacowanie składnika objętego wnioskiem sporządzony przez osobę wpisaną na listę biegłych sądowych;
- dowód wpłaty przez nabywcę na rachunek depozytowy sądu właściwego do rozpoznania wniosku wadium w wysokości jednej dziesiątej oferowanej ceny oraz listę znanych zabezpieczeń dokonanych przez wierzycieli na majątku, którego dotyczy ten wniosek, z podaniem adresów tych wierzycieli.

Powinieneś jednak pamiętać, że cena nabycia nie może być niższa niż cena określona w oszacowaniu biegłego. Jeżeli składnikiem majątku zainteresowanych jest kilku nabywców możliwe jest złożenie kilku wniosków (jeden wniosek = jeden nabywca). W takiej sytuacji konieczne jest przeprowadzenie aukcji pomiędzy nabywcami w celu wyboru najkorzystniejszych warunków sprzedaży.

Sąd uwzględni wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży, **jeżeli cena jest wyższa niż kwota możliwa do uzyskania w postępowaniu upadłościowym** przy likwidacji na zasadach ogólnych.

Taki sposób sprzedaży majątku znacznie przyspiesza całą procedurę jak również ogranicza potencjalne koszty które pomniejszyłyby kwotę uzyskaną ze sprzedaży w toku postępowania likwidacyjnego.

Ogłoszenie upadłości konsumenckiej

Po złożeniu wniosku, czas na ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

W postanowieniu o ogłoszeniu upadłości sąd wyznaczy syndyka, który od tej pory w znacznym stopniu będzie zajmował się likwidacją majątku, jak również wezwie twoich wierzycieli (wierzycieli upadłego) do zgłoszenia mu wierzytelności, na wskazany adres, w terminie trzydziestu dni od dnia obwieszczenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

Ponadto w postanowieniu sąd określi w jakim trybie będzie prowadzone postępowanie upadłościowe:

- **Tryb zwykły** – przeznaczony jest dla dłużników ze skomplikowaną sytuacją, znacznym majątkiem oraz dużą liczbą wierzycieli. Postępowanie takie w praktyce będzie przeprowadzane na zasadach ogólnych. Powoływany jest syndyk oraz sędzia-komisarz. Likwidacja majątku odbywa się w sposób bardziej sformalizowany, a procedura ustalenia planu spłaty wierzycieli jest inicjowana przez dłużnika w terminie 30 dni od dnia obwieszczenia postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego.
- **Tryb uproszczony** – przeznaczony jest dla dłużników, którzy nie posiadają majątku jak również dla dłużników posiadających tylko jednego wierzyciela. W tym trybie nie powołuje się sędziego - komisarza, a część uprawnień została przekazana syndykowi, który sam zlikwiduje majątek dłużnika oraz przygotuje plan spłaty wierzycieli i złoży go do sądu.

Oba tryby sprowadzają się jednak do ustalenia kręgu wierzycieli dłużnika, składników majątku a następnie ich sprzedaży.

Skarga na czynności syndyka

Nową instytucją w postępowaniu uproszczonym jest **skarga na czynności syndyka** – wzorowana na skardze na czynności komornika obecnej w kodeksie postępowania cywilnego.

Skargę taką będzie mógł wnieść:

- upadły;
- wierzyciel;
- jak również osoba trzecia, której prawo zostało przez czynności lub zaniechania syndyka naruszone.

Skarga musi zostać wniesiona do syndyka, który następnie przekarze ją do sądu.

Wydzielona kwota na czynsz

Ustawodawca pochylił się również nad dłużnikami, którzy w wyniku ogłoszenia upadłości są zmuszeni do sprzedaży mieszkania lub domu w którym zamieszkują wraz z rodziną. Teraz syndyk z ceny uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości **wydzieli dłużnikowi kwotę odpowiadającą od 12 do 24 miesięcznego czynszu za lokal w okolicy w której zamieszkuje dłużnik.**

Plan spłaty wierzycieli

Ostatnim krokiem jest przygotowanie planu spłaty wierzycieli, który pozwoli na definitywne umorzenie wszystkich twoich zobowiązań, które nie zostały spłacone w toku likwidacji majątku.

Jak już wspomniano, postępowanie to inicjuje w zależności od tego w jakim trybie prowadzone było postępowanie upadłościowe, dłużnik lub syndyk.

Składając wniosek o ustalenie planu spłaty wierzycieli i umorzenie reszty zobowiązań, powinieneś załączyć swój projekt planu spłaty wierzycieli.

Jeżeli natomiast plan spłaty sporządza i składa do sądu syndyk, to zobowiązany jest on doręczyć plan spłaty dłużnikowi oraz wierzycielom, którzy mają możliwość złożenia do niego swoich uwag i zastrzeżeń.

Uwaga!

Sąd nie jest związany ani propozycjami przedstawionymi przez dłużnika, ani tymi przedstawionymi przez syndyka.

Sąd może odmówić ustalenia planu spłaty wierzycieli, jeżeli:

- upadły **doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień w sposób celowy**, w szczególności przez trwonienie części składowych majątku oraz celowe nieregulowanie wymagalnych zobowiązań;
- w okresie **dziesięciu lat przed** dniem zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości w stosunku do upadłego **prowadzono postępowanie upadłościowe, w którym umorzono całość lub część jego zobowiązań**
- chyba że ustalenie planu spłaty wierzycieli lub ich umorzenie w innym trybie jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi.

Po przedłożeniu odpowiedniego wniosku oraz ustaleniu, że nie zachodzą przesłanki do jego oddalenia, Sąd wyda postanowienie o ustaleniu planu spłaty wierzycieli w którym:

- wymieni wierzycieli uczestniczących w planie spłaty;
- dokona podziału funduszy masy upadłości pomiędzy wierzycieli uczestniczących w planie spłaty, jeżeli w postępowaniu zgromadzono fundusze masy upadłości;
- ustali, czy doprowadziłeś do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększyłeś jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa;
- określi, w jakim zakresie i okresie, nie dłuższym niż trzydzieści sześć miesięcy, **będziesz zobowiązany spłacać zobowiązania**, które w postępowaniu upadłościowym prowadzonym zgodnie z przepisami części pierwszej zostałyby uznane na liście wierzytelności, oraz jaka **część twoich zobowiązań powstałych przed dniem ogłoszenia upadłości zostanie umorzona po wykonaniu planu spłaty wierzycieli**.

Ustalając plan spłaty wierzycieli, sąd weźmie pod uwagę twoje **możliwości zarobkowe, konieczność ponoszenia kosztów utrzymania twoich i osób pozostających na twoim utrzymaniu oraz potrzeby mieszkaniowe, wysokość niezaspokojonych wierzytelności oraz stopień zaspokojenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym.**

Plan spłaty wierzycieli nie może być dłuższy niż 3 lata, jeżeli jednak dłużnik doprowadził do swojej niewypłacalności umyślnie lub w skutek niedbalstwa plan ten będzie realizowany od 3 do nawet 7 lat.

Wykonując plan spłaty wierzycieli doznasz pewnych ograniczeń w sprawowaniu zarządu swoimi sprawami:

- od tej pory będziesz zobowiązany - do końca kwietnia każdego roku, złożyć sprawozdanie za rok poprzedni, w którym określisz:
 - osiągnięte przychody;
 - spłacone kwoty;
 - nabyte składniki majątkowe o wartości przekraczającej przeciętne miesięczne wynagrodzenie.

Do sprawozdania powinieneś dołączyć kopie złożonego rocznego zeznania podatkowego.

- co więcej nie możesz dokonywać czynności prawnych, dotyczących twojego majątku, które mogłyby pogorszyć twoją zdolność do wykonania planu spłaty wierzycieli.
Za takie czynności można uznać np. wyzbywanie się pozostałego majątku czy zaciąganie kolejnych zobowiązań. Wyjątkowo Sąd ze względu na ważne okoliczności może zezwolić na dokonanie takiej czynności.

Uwaga!

*Niezdiscyplinowany dłużnik, który nie wykonuje zatwierdzonego planu spłaty musi liczyć się z jego **uchyleniem, co uniemożliwi ostateczne oddłużenie.***

Plan spłaty zostanie uchylony również wtedy, gdy:

- nie złożysz sprawozdania,
- w sprawozdaniu z wykonania planu spłaty wierzycieli, zataisz osiągnięte przychody lub nabyte składniki majątkowe,
- dokonasz czynności prawnej, która mogłaby pogorszyć twoją zdolność do wykonania planu spłaty, bez uzyskania zgody sądu albo gdy czynność ta nie została przez sąd zatwierdzona,
- ukrywasz majątek lub w sytuacji kiedy dokonana przez ciebie czynność prawna została prawomocnie uznana za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Po **wykonaniu planu spłaty wierzycieli** Sąd wyda **postanowienia o stwierdzeniu wykonania planu spłaty wierzycieli i umorzeniu zobowiązań powstałych przed dniem ogłoszenia upadłości i niewykonanych w wyniku wykonania planu.**

Pamiętaj jednak, że umorzeniu nie podlegają:

- zobowiązania o charakterze alimentacyjnym,
- zobowiązania wynikające z rent z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci,
- zobowiązania do zapłaty orzeczonych przez sąd kar grzywny, a także do wykonania obowiązku naprawienia szkody oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,
- zobowiązania do zapłaty nawiazki lub świadczenia pieniężnego orzeczonych przez sąd jako środek karny lub środek związany z poddaniem sprawcy próbie, jak również

- zobowiązania do naprawienia szkody wynikającej z przestępstwa lub wykroczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem oraz
- zobowiązania, których umyślnie nie ujawniłeś, jeżeli wierzyciel nie brał udziału w postępowaniu.

Umorzenie zobowiązań kończy cały proces upadłości konsumenckiej i pozwala zacząć życie z czystą kartą.

Umorzenie bez planu spłaty

W przypadku, gdy ze względu na swoją sytuację osobistą, jesteś trwale niezdolny do dokonywania jakichkolwiek spłat, Sąd umorzy twoje zobowiązania bez ustalania planu spłaty wierzycieli. Wówczas Sąd ustali **plan wierzycieli jedynie w zakresie w jakim konieczne jest rozdysponowanie kwoty powstałej w skutek sprzedaży twojego majątku.**

Trwała niezdolność do dokonywania spłaty

Trwała niezdolność do dokonywania spłat może wynikać z niemożności podjęcia przez ciebie jakiegokolwiek pracy (z powodu kalectwa lub ciężkiej choroby), albo z sytuacji, że co prawda możesz podjąć pracę, ale ze względu na swoją sytuację osobistą nie możesz dokonywać spłat. (np. matka wychowująca dzieci, która popada w zadłużenie wskutek śmierci męża, a wynagrodzenie, jaki osiąga pozwala wyłącznie na pokrycie bieżących potrzeb rodziny).

Umorzenie warunkowe

Nowelizacja wprowadziła również możliwość tak zwanego **warunkowego umorzenia zobowiązań bez ustalania planu spłaty wierzycieli.**

Z tego trybu możesz skorzystać, **gdy ze względu na swoją sytuację osobistą nie możesz dokonywać jakichkolwiek spłat**, z tym że niemożność ta **nie ma charakteru trwałego.**

W takiej sytuacji zarówno ty jak i twój wierzyciel może w ciągu **5 lat złożyć wniosek o ustalenie planu spłaty wierzycieli.**

Jeżeli po otrzymaniu wniosku Sąd stwierdzi, że niezdolność do wykonywania spłat ustała, to **ustali plan spłaty wierzycieli.**

Podczas warunkowego umorzenia zobowiązań zostaną na ciebie nałożone podobne obowiązki jak te, które musiałbyś wypełnić gdyby doszło do ustalenia planu spłaty.

Będziesz musiał więc **składać odpowiednie sprawozdania** oraz **nie będziesz mógł podejmować czynności które mogłyby pogorszyć twoją zdolność do wykonania planu spłaty**, chyba że zgodę na taką czynność wyrazi Sąd.

Celem zdyscyplinowania dłużnika, w okresie warunkowego umorzenia zobowiązań, Sąd może uchylić postanowienie o warunkowym umorzeniu, analogicznie jak ma to miejsce podczas wykonywania planu spłaty.

Postanowienie takie zostanie, więc uchylone, gdy:

- nie złożysz sprawozdania;
- w sprawozdaniu z wykonania planu spłaty zataisz osiągnięte przychody lub nabyte składniki majątkowe;
- dokonasz czynności prawnej, która może pogorszyć twoją zdolność do wykonywania planu spłaty, bez uzyskania zgody sądu albo bez zatwierdzenia przez sąd;
- ukrywasz swój majątek, lub w sytuacji kiedy
- czynność prawna przez ciebie dokonana została prawomocnie uznana za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Sąd jednak **może odstąpić od uchylenia** jeżeli przekroczenie ma charakter **nieznaczny lub jeżeli przemawiają za tym względy humanitarne**.

Po upływie **5 letniego okresu warunkowego twoje długi zostaną umorzone**. Z wyjątkiem zobowiązań, które zostały wymienione w części poświęconej wykonywaniu planu spłaty wierzycieli.

Uwaga !

Warto pamiętać, że oba specjalne tryby umorzenia postępowania wymagają odpowiedniego wniosku dłużnika po zakończeniu postępowania likwidacyjnego.

Postępowanie o zawarcie układu na zgromadzeniu wierzycieli

Na koniec warto wspomnieć o nowym trybie postępowania wprowadzonym nowelizacją z marca tego roku. **Jest to hybryda postępowania upadłościowego oraz restrukturyzacyjnego przeznaczona dla dłużników, którzy chcieliby ogłosić upadłość oraz zachować niektóre składniki swojego majątku.**

Sąd może skierować cię do tego trybu, jeżeli złożyłeś **wniosek o ogłoszenie upadłości**, a **twoje możliwości zarobkowe oraz sytuacja zawodowa wskazują na zdolność do pokrycia kosztów postępowania o zawarcie układu oraz możliwość zawarcia i wykonania układu z wierzycielami.**

Uwaga!

*Możesz jednak uchronić się przed tym składając we **wniosku o ogłoszenie upadłości oświadczenie**, że nie wyrażasz zgody na udział w postępowaniu o zawarcie układu na zgromadzeniu wierzycieli.*

Procedura

Procedura postępowania o zawarcie układu na zgromadzeniu wierzycieli wymaga uiszczenia **zaliczki w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pod rygorem zwrotu wniosku.**

Całość postępowania jest nadzorowana przez nadzorcę sądowego, który:

- sporządza w porozumieniu z dłużnikiem propozycje układowe
- sporządza spis wierzycieli;
- sporządza spis wierzycieli spornych;
- zwołuje zgromadzenie wierzycieli w celu głosowania nad układem.

Układ nie może zostać zawarty na okres dłuższy niż 5 lat, jeżeli jednak dotyczy zobowiązań zabezpieczonych rzeczowo na majątku dłużnika (np. hipoteki) to okres ten może ulec wydłużeniu.

Po przeprowadzeniu układu i przegłosowaniu go przez wierzycieli nadzorca kieruje do Sądu wniosek o zatwierdzenie układu.

Sąd umarzy postępowanie w tym trybie jeżeli:

- nie zrealizujesz ciężących na tobie obowiązków;
- twoje aktualne możliwości zarobkowe oraz sytuacja zawodowa nie uprawniają do pokrycia kosztów postępowania o zawarcie układu na zgromadzeniu wierzycieli oraz możliwości zawarcia i wykonania układu z wierzycielami;
- w terminie sześciu miesięcy od dnia wydania postanowienia o otwarciu postępowania o zawarcie układu na zgromadzeniu wierzycieli nadzorca sądowy nie przedstawi wniosku o zatwierdzenie układu.

Jeżeli do umorzenia doszło ze względu na brak możliwości pokrycia kosztów postępowania oraz wykonania układu, **Sąd rozpozna wniosek o ogłoszenie upadłości**.